

OPINIE JURIDICĂ

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 1260/2002 cu privire la avocatură (număr unic 350/MJ/2025)

EXPEDIATĂ PRIN E-MAIL ȘI PUBLICATĂ PE CRJM.ORG

Nr./Data:	Nr.28/25 din 27 mai 2025
Destinatari:	Ministerul Justiției, e-mail: secretariat@justice.gov.md Zinaida CARP, șef adjunct, Direcția profesiei și servicii juridice, e-mail: zinaida.carp@justice.gov.md
Prezentată de:	Centrul de Resurse Juridice din Moldova (www.crjm.org), persoane de contact: Ilie CHIRTOACĂ, Președinte CRJM, e-mail: ilie.chirtoaca@crjm.org Carolina BAGRIN, Directoare de program, e-mail: carolina.bagrין@crjm.org

Această opinie juridică este prezentată Ministerului Justiției de către Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) în contextul consultărilor publice a proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 1260/2002 cu privire la avocatură (număr unic 350/MJ/2025).

Proiectul a fost elaborat de Ministerul Justiției și urmărește alinierea legislației naționale la *acquis-ul* Uniunii Europene, în special transpunerea integrală în legislația națională a Directivei 98/5/CE și a Directivei 77/249/CEE, sub aspect de a reglementa competența avocatului dintr-un stat membru de a desfășura în Republica Moldova activitatea profesională sub titlul profesional corespunzător din statul respectiv. Activitatea este prevăzută la acțiunea nr. 4 din capitolul 3 al Planului național de acțiuni pentru integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023.

Pentru a îmbunătăți versiunea actuală a proiectului, CRJM propune următoarele:

- clarificarea mai multor termeni, în vederea asigurării unei transpuneri mai omogene a prevederilor europene în cadrul normativ național;
- evitarea unui potențial tratament diferențiat între avocații dintr-un stat membru al UE, SEE sau Elveția și cei din alte state terțe, în ceea ce privește exercitarea competențelor profesionale.

Recomandările punctuale și argumentarea propunerilor sunt indicate în tabelul de mai jos. Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice clarificări suplimentare.

Cu cea mai înaltă considerație,

Ilie CHIRTOACĂ,
Președinte

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org
www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Nr.	Textul existent în proiectul de lege	Modificări propuse de CRJM (formulările în legătură cu care se propune eliminarea au fost tăiate cu o linie, iar textul care se propune a fi adăugat este subliniat)	Argumente/Comentarii
	„Articolul 1¹. Noțiuni <i>titlu profesional din statul membru de origine – titlu profesional corespunzător folosit în unul din statele membre pe teritoriul căruia avocatul a obținut dreptul de a folosi acest titlu, înainte de a exercita profesia de avocat pe teritoriul Republicii Moldova;</i>	„Articolul 1¹. Noțiuni <i>titlu profesional din statul membru de origine – titlu profesional corespunzător folosit <u>care conferă dreptul de exercitare a profesiei de avocat</u> în unul din statele membre pe teritoriul căruia avocatul a obținut dreptul de a folosi acest titlu, înainte de a exercita profesia de avocat pe teritoriul Republicii Moldova.</i>	Propunem înlocuirea termenului „folosit” cu expresia „conferă dreptul de exercitare”. Termenul utilizat aici pentru a transpune noțiunea de „titlu profesional din statul membru de origine” nu reflectă cu precizie formularea și sensul din directiva europeană, care utilizează expresia „este autorizată să își exercite activitățile profesionale” sub un anumit titlu profesional. Termenul „folosit” / „a folosi” este un termen impropriu în acest context juridic, deoarece induce ideea de utilizare formală, simbolică sau de imagine, fără a implica dreptul de exercitare a profesiei. Cu alte cuvinte, acest termen nu redă corect substanța juridică a noțiunii din directivă – și anume: autorizarea legală de a exercita efectiv profesia de avocat într-un stat membru, sub un anumit titlu profesional.
	Articolul 6 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:	De revizuit prevederile articolul 6 alin. (3) din lege în sensul reglementării similare a competenței avocatului din alt stat cu a celor statele membre ale	Reglementarea propusă la art. 6 alin. (6) din prezentul proiect în coroborare cu prevederile introduse prin capitolul XI în acest proiect și

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

„(6) Avocații care au obținut calificarea profesională în unul dintre statele membre ale Uniunii Europene, ale Spațiului Economic European sau în Confederația Elvețiană pot exercita profesia de avocat pe teritoriul Republicii Moldova în modul stabilit în capitolul XI.” (...) „CAPITOLUL XI EXERCITAREA PROFESIEI DE AVOCAT DE CĂTRE AVOCAȚII DIN STATELE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE, ALE SPAȚIULUI ECONOMIC EUROPEAN SAU DIN CONFEDERAȚIA ELVEȚIANĂ”.	Uniunii Europene, ale Spațiului Economic European sau în Confederația Elvețiană.	prevederile actuale ale art. 6 alin. (3) din Legea cu privire la avocatură creează premisele unui tratament diferențiat între categoriile de avocați străini. Potrivit acestor prevederi avocatul din alt stat nu poate reprezenta interesele persoanelor fizice sau juridice în instanțele de judecată și în relațiile cu alte autorități publice decât în arbitrajul comercial internațional. În cazul când interesele clientului o cer, precum și la solicitarea acestuia, avocatul din alt stat poate asista avocatul din Republica Moldova. Pe când avocații calificați într-un stat membru al UE, SEE sau Elveția pot desfășura o gamă mai largă de activități juridice în Republica Moldova. Această abordare poate fi interpretată drept o limitare nejustificată a accesului la profesie pentru o anumită categorie de avocați străini, în contradicție cu principiile de tratament egal și nediscriminare, și fără o justificare clară de interes public (cum ar fi protecția consumatorului de servicii juridice, calitatea actului de justiție sau siguranța națională). Standardul profesional al avocatului trebuie să primeze asupra originii geografice a calificării, atâta timp cât acesta demonstrează competențe, cunoștințe și respectă cerințele de etică profesională stabilite prin legislația Republicii Moldova. Regimul diferențiat
---	---	---

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

			poate fi perceput ca un obstacol disproporționat în calea recunoașterii calificărilor profesionale. În lipsa unui mecanism obiectiv și transparent de evaluare individuală a competențelor, limitarea activităților pe care le poate desfășura în Republica Moldova doar pentru motivul că avocatul este calificat într-un „stat terț” nu poate fi considerată justificată. Reglementarea actuală nu creează oportunități egale pentru colaborare și integrare profesională, ceea ce reduce șansele atragerii experților străini în domenii specializate (ex: drept internațional public, arbitraj, dreptul concurenței etc.).
	„Articolul 66. Domeniul de aplicare și aspecte generale (...) (3) În exercitarea atribuțiilor ce le revin, organele de autoadministrare ale avocaților asigură confidențialitatea informațiilor care le-au devenit cunoscute cu privire la avocații care își desfășoară activitatea în Republica Moldova sub titlul profesional din statul membru de origine.	Articolul 66. Domeniul de aplicare și aspecte generale (...) (3) În exercitarea atribuțiilor ce le revin, organele de autoadministrare ale avocaților asigură confidențialitatea informațiilor care le-au devenit cunoscute, <u>în procesul de asimilare/înregistrare și autorizarea practicării în Republica Moldova</u>, a avocaților care își desfășoară activitatea în Republica Moldova sub titlul profesional din statul membru de origine.	Recomandăm să se precizeze în mod expres că este vorba doar de informațiile obținute în procesul de asimilare/înregistrare și autorizarea practicării în Republica Moldova, pentru a evita interpretarea că acest drept s-ar extinde și asupra informațiilor obținute sau deținute ulterior, în afara acestui cadru formal. Această precizare este importantă în special în lumina articolului 10 din Directiva 98/5/CE, care reglementează recunoașterea calificărilor profesionale și se referă la utilizarea informațiilor obținute în contextul procedurilor administrative de recunoaștere și autorizare. Extinderea sferei de aplicare și asupra informațiilor ulterioare ar putea depăși intenția directivei și ar crea riscuri legate de

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

			accesul și utilizarea unor date fără un temei legal clar. Există un risc real ca formularea actuală să fie interpretată într-un mod mai larg decât cel prevăzut de directivă, ceea ce ar putea genera neclarități sau chiar litigii în aplicare. De aceea, considerăm necesară o formulare restrictivă și clarificatoare, care să delimiteze în mod precis sfera informațiilor vizate.
	Articolul 66⁶. Recunoașterea calității de avocat în Republica Moldova (...) (2) În vederea recunoașterii diplomei în Republica Moldova avocatul, care profesează sub titlul profesional din statul membru de origine, susține un examen de verificare a cunoștințelor sau efectuează un stagiu de 3 ani în domeniul dreptului Republicii Moldova.	Articolul 66⁶. Recunoașterea calității de avocat în Republica Moldova (...) (2) În vederea recunoașterii diplomei <u>licenței</u> în Republica Moldova avocatul, care profesează sub titlul profesional din statul membru de origine, susține un examen de verificare a cunoștințelor sau efectuează un stagiu de 3 ani în domeniul dreptului Republicii Moldova prezintă dovada exercitării efective și cu regularitate în statul membru gazdă a unei activități în domeniul dreptului pe o perioadă de cel puțin trei ani.	Propunem clarificarea unor expresii care ar putea crea confuzii. Astfel, propunem înlocuirea sintagmei din alineatul (2) referitoare la recunoașterea „diplomei”, întrucât în contextul prezentat, obiectul recunoașterii nu este diploma în sine, ci licența sau titlul profesional din statul de origine. Acest titlu urmează să fie recunoscut/asimilat celui de avocat în Republica Moldova, și nu diploma. Noțiunea de licență este mai uzuală și mai clară în cadrul normativ autohton, reflectând mai bine natura procedurii reglementate aici. De asemenea, sugerăm să fie reformulată sintagma referitoare „stagiul profesional” din același alineat. În forma propusă, aceasta poate crea confuzie cu instituția „stagiului profesional” prevăzută în legislația RM, care se desfășoară pe durata a 12 luni sub conducerea unui avocat. Or, directiva nu se referă la acest tip de stagiu, ci la o altă activitate profesională.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

			În articolul 10 din Directivă, este utilizată sintagma: „activitate desfășurată efectiv și cu regularitate” pe o durată de cel puțin trei ani, ceea ce presupune activitatea efectiv desfășurată în Republica Moldova de avocatul care a fost înscris în registrul profesiei. Astfel, formularea din proiect ar trebui să reflecte această exigență specifică, distinctă de conceptul național de stagiul profesional.
--	--	--	---

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA